

Vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2025–2026 taloussuunnitelman hyväksyminen

Kunnanhallitus 27.11.2023 § 285
268/02.02.00/2023

Asian valmistelija:

Kunnanjohtaja Carita Maisila, p. 040 137 5121

Kasvatus- ja sivistysjohtaja Susan Porkka, p. 044 783 7285

Tekninen johtaja Jaakko Kurvinen, p. 050 585 6772

Hallintojohtaja Marja Kärkkäinen, p. 044 078 4670

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Kunnanvaltuusto hyväksyi 14.11.2022 kunnan strategian vuoteen 2025. Strategian tavoitteet ja toimenpiteet konkretisoidaan vuosittain talousarviossa.

Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve kateetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Mynämäen talousarvio on käyttötalouden osalta bruttositova talousarviokirjassa 3.5. kohdassa esitetyllä tavalla. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Siihen tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

Kuntalain 110 §:n mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Kuntalain 118 §:ssä on määritelty säännökset erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelystä (kriisikuntakriteerit). Kriisikuntamenettely uhkaa käynnistyä mm., jos konsernin kertynyttä alijäämää on tilinpäätöksessä vähintään 1.000 €/asukas ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 €/asukas. Mynämäen vuoden 2022 konsernitaseessa on alijäämää 688 €/as. Tämän hetken tiedon mukaan kunta ei tee vuonna 2023 alijäämää niin, että kriteeri täyttyisi. Vuoden 2023 alusta konsernista jäivät pois V-S sairaanhoitopiiri, V-S erityishuoltopiiri ja Ptky Akseli. Vuoden 2024 alusta konserniin kuuluu kunnan lisäksi kunnan kokonaan tai osittain omistamat yhtiöt ja Raseko.

Kriisikuntakriteereinä on myös neljä taloudellista raja-arvoa, joiden kaikkien täytyy täytyä, jotta menettely käynnistyy. Nämä kaikki eivät ole Mynämäen osalta täyttymässä. Mynämäen vuoden 2022

taseessa on ylijäämää noin 4,8 milj. euroa.

Hyvinvointialueiden rahoitus tulee valtiolta. Rahoitustarpeen kattamiseksi vuonna 2023 kaikkien kuntien tuloveroprosenttia leikattiin 12,64 %-yksikköä. Kunnat eivät saneet muuttaa tuloveroprosenttia vuodelle 2023. Mynämäen veroprosentiksi jäi 8,61 %. Vuoden 2023 kunnan tuloveron tuottoon vaikuttaa se, että tammikuussa tilitettiin joulukuun tuloverot silloin voimassa korkeamman veroprosentin mukaisesti. Tämä vaikutus jää lähes kokonaan pois vuodelta 2024.

Kunnanvaltuusto päätti 13.11.2023 kunnan tuloveroprosentiksi 9,10 %. Korotus oli välttämätön talouden tasapainottamiseksi. Korotus lisää kunnan verotuloja noin 681.000 € vuonna 2024.

Myös yhteisöveron jako-osuutta leikattiin sote-uudistukseen liittyen noin 10 %-yksikköä. Vuonna 2024 kuntien jako-osuus on 23,67 %. Mynämäen yhteisöveron tuottoarvio on 1,0 milj. euroa.

Kiinteistöveroprosenttien ala- tai ylärajoihin ei tehty muutoksia vuodelle 2024. Uudistuksena on maapohjan erottaminen yleisestä kiinteistöverosta. Maapohjan veroprosentin vaihteluväli on 1,30-2,00 %. Kunnanvaltuusto vahvisti vuoden 2024 veroprosentit kokouksessaan 13.11.2023. Veroprosentit ovat samat kuin vuonna 2023 ja päätti, että maapohjan kiinteistövero on 1,30 %. Tämä lisää veron tuottoa noin 94.000 €. Sote-uudistus ei vaikuttanut kiinteistöveron tuottoon.

Vuodesta 2023 alkaen kuntien valtionosuuksiin on vaikuttanut sote-uudistus. Sote-palvelujen osuus peruspalvelujen valtionosuudesta jäi kokonaan pois. Lisäksi valtionosuuksiin vaikuttavat tasauselementit (muutosrajoitin ja siirtymäkauden tasaus), joilla uudistuksen taloudelliset vaikutukset tasataan koko maan tasolla. Mynämäen kunnan valtionosuudet vuonna 2024 on tämän hetkisten laskelmien mukaan noin 4,1 milj. euroa. Valtionosuudet eivät kasva ollenkaan vuoteen 2023 verrattuna.

Sote-uudistuksen laskelmien lopputarkistus tehdään loppuvuodesta 2023. Lopputarkistus näkyy valtionosuuksissa vuodesta 2024 alkaen. Vuoden 2023 valtionosuusmaksatus korjataan takautuvasti vuosina 2024 ja 2025.

Nykyiset kunnalliset virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 30.4.2025 saakka. Sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,79 prosenttia. Vuoden 2024 talousarviossa ja vuosien 2025–2026 taloussuunnitelmassa on huomioitu sopimusten mukainen korotusvaraus.

Vuoden 2024 vuosikate on noin 20.000 euroa. Suunnitelmavuoden 2025 vuosikate on noin 60.000 euroa ja suunnitelmavuoden 2026 noin 400.000 euroa. Vuoden 2025 alusta TE-palvelut siirtyvät kuntien muodostaminen työllisyysalueiden vastuulle. Uudistuksen vaikutukset kuntien talouteen suunnitelmavuosina 2025-2026 eivät ole vielä täsmentyneet.

Vuoden 2024 bruttoinvestoinnit ovat yhteensä noin 4,0 milj. euroa. Suurin yksittäinen investointi on Laurin koulun saneeraushankkeen eteneminen. Vuosikate ei riitä kattamaan vuoden 2024 investointeja. Investoinnit ja lainanlyhennykset joudutaan kattamaan lainalla. Lainamäärä tulee olemaan suunnitelmakauden lopussa noin 6.200 €/asukas. Kunnan lainamäärä on noussut viime vuosina huomattavasti. Korkotasoa on noussut merkittävästi, joten myös lainanhoitokulut ovat kasvaneet vuodesta 2023 alkaen.

Lautakuntien vuoden 2024 talousarvio- ja vuosien 2025–2026 taloussuunnitelmaehdotukset on käsitelty kunnanvaltuuston iltakoulussa 23.10.2023 ja kunnanhallituksen iltakoulussa 6.11.2023. Iltakoulujen perusteella talousarvioon tehdyt muutokset esitellään kunnanhallituksen kokouksessa.

Valtiovarainministeriö (VM) ilmoitti 17.11.2023, että kuntien valtionosuuksia leikataan vuonna 2024 noin 415 milj. euroa enemmän kuin tähän mennessä on laskettu. Leikkaus liittyy vuoden 2022 valmistuneeseen verotukseen ja sen vaikutukseen sote-siirtolaskelmiin. Verokertymä vuodelta 2022 on vähemmän kuin tähän mennessä VM:ssä on arvioitu.

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan lisäleikkaus toteutettaisiin kokonaan vuosina 2024 ja 2025. Eduskunnan käsittelyyn on menossa valtionosuuslain muutos, jonka mukaan vuotta 2023 koskeva jälkikäteinen valtionosuusvähennys siirrettäisiin vuosien 2024 ja 2025 sijasta tehtäväksi vuodesta 2025 lukien ja jaettaisiin kolmelle vuodelle 2025–2027.

Kuitenkin jaksotuksen jälkeen vuodesta 2027 alkaen lisäleikkaus lopulta toteutuu VM:n 17.11.2023 esittämän tason mukaisena ja pysyvänä.

Mynämäen kunnan vuoden 2024 talousarviossa ja vuosien 2025–2026 taloussuunnitelmassa ei ole otettu huomioon VM:n ilmoittamaa lisäleikkausta vuosina 2025–2027, koska tieto leikkauksesta tuli näin myöhään.

Vuonna 2024 kunnassa tulee käynnistää talouden tasapainottamisohjelman laadinta, jotta valtionosuuksien vähenemiseen voidaan varautua vuoden 2025 talousarviossa ja vuosien 2026–2027 taloussuunnitelmassa. Kunnan taloudellinen tilanne edellyttää muutenkin talouden tasapainottamista. Tasapainottamisohjelman laadinta käsitellään erillisiasiana.

Yhteistyöneuvottelukunta käsittelee asian 29.11.2023.

Vuoden 2024 talousarvio ja vuosien 2025–2026 taloussuunnitelma lähetetään esityslistan mukana.

- (kj): Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että valtuusto hyväksyy vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2025–2026 taloussuunnitelman.
- Päätös: Kunnanhallitus päätti yksimielisesti esittää kunnanvaltuustolle, että valtuusto hyväksyy vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2025–2026 taloussuunnitelman seuraavin muutoksi:
- Luvun 3.4 Kunnan taloudellinen tilanne -kohdan taulukosta poistetaan neljäs sarake.
- Luvun 3.4 Valtionosuudet vuosina 2022–2026 -kohtaan lisätään maininta lopullisten sote-siirtolaskelmien vaikutuksista valtionosuuksiin.
- Luvun 4.3 Tilalaitos–tulosalueen tavoite Työolot ja palkkaus... poistetaan.
- Luvun 4.3 Rakennusvalvonta ja ympäristötoimi -tulosalueelle lisätään Huolehtiva ja ennakoiva kunta -kohdalle tavoitteeksi kiinteistöinventoinnin loppuun saattaminen.
- Luvun 7 Investointiosan Liikenneväylät-kohdassa Roukkulin alueen katujen ja vesihuollon rakentamisen määrärahat siirretään 50.000 € vuodelle 2024, 150.000 € vuodelle 2025 ja 225.000 € vuodelle 2026. Vuodelle 2027 ei varata määrärahaa.
- Luvun 8 Rahoituslaskelmaan tehdään em. investointiosan muutoksesta aiheutuvat korjaukset.
- Lisäksi kunnanhallitus teki joitakin teknisluonteisia korjauksia.